

Asia: VN/20350/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta (panimoiden, tislaamoiden ja viinitilojen ulosmyyntioikeuden laajentaminen)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Viskintislaajat ry:n lausunto hallituksen esityksestä alkoholilain muuttamiseksi

Suomen Viskintislaajat ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä alkoholilain muuttamiseksi. Yhdistys haluaa samalla kiittää hallitusta siitä, että alkoholipolitiikkaa ollaan viemässä kokonaisuutena oikeaan suuntaan.

Tiivistelmä:

Suomen Viskintislaajat ry. kannattaa lakiesitystä pääosin, mutta katsoo siinä olevien valmistusmäärä- sekä myyntimäärärajoitteiden olevan keinotekoisia ja estävän tislaamoiden kasvua. Suomen Viskintislaajat ry. esittää määrällisistä rajoituksista luopumista sekä toimitusmyynnin sallimista esityksessä määritellyille alkoholivalmistajille.

Johdanto

Suomen Viskintislaajat ry haluaa alkoholilainsäädäntöä, mikä luo turvallisen investointiympäristön tulevaisuuteen, mahdollistaa kasvun, luo työpaikkoja ja tukee kansainväliseen menetykseen tähtäävien brändien rakentamisen.

Lausunnon kohteena olevassa lakiluonnoksessa on paljon hyvää. Erityisesti tislaamoiden mahdollisuus myydä omia tuotteitaan valmistuspaikalta on pitkään odotettu ja erittäin tervetullut uudistus. Se tukee tislaamomatkailua, parantaa suoraan kotimaisten viskitislaamoiden

toimintaedellytyksiä ja vahvistaa maaseudun elinvoimaa. Myös vähittäismyyntioikeuden rajaaminen ”tyypillistä valmistustapaa” käyttäviin valmistajiin on hyvä ratkaisu, jolla rajoitetaan mahdollisia lieveilmiöitä vähittäismyyntiin ympärillä.

Yhdistys katsoo kuitenkin, että esitykseen sisältyy keinotekoisia ja elinkeinotoimintaa tarpeettomasti rajoittavia määrärajoja, joita emme voi kannattaa. Osa jäsenistämme kohtaa jo nyt tilanteen, jossa ehdotettu valmistusmääräraja muodostaa todellisen kasvun esteen. On selvää, että sama raja muodostuu tulevaisuudessa esteeksi valmistajille, joiden liiketoiminta on vasta kehittymässä.

Valmistusmäärärajoitus asettaa valmistajat epätasa-arvoiseen asemaan

Suomen Viskintislaajat ry katsoo, että vähittäismyyntioikeuksien tulisi koskea kaikkia kotimaisia alkoholijuomien valmistajia ilman esitettyä 100 000 litran (puhdasta alkoholia) vuosituotantorajausta. Valmistusmäärien käyttäminen sääntelyn pääasiallisena kriteerinä ei ole tarkoituksenmukaista eikä elinkeinopoliittisesti perusteltua.

Vaikka vähittäismyyntioikeus myönnettäisiin kaikille kotimaisille alkoholijuomien valmistajille, tämä lisäisi valmistuspaikkojen yhteydessä toimivien myymälöiden määrää alle viidellä toimipisteellä verrattuna nyt ehdotettuun malliin. Kyse ei siis ole alkoholin saatavuuden olennaisesta laajentamisesta, vaan hyvin rajatusta ja hallitusta muutoksesta. Sen sijaan vaikutus olisi merkittävä kyseisen valmistajan tasa-arvoisen kohtelun ja alueellisen matkailukehityksen näkökulmasta.

Vähittäismyyntiin litramääriin perustuvat rajoitukset tulisi poistaa

Suomen viskintislaajat ry katsoo, että vähittäismyyntimäärää valmistuspaikalta ei tulisi rajoittaa keinotekoiseen litramäärään perustuen. Yhdistys uskoo rajoituksen olevan valmistajille tulevaisuudessa hallinnollinen taakka ja liiketoiminnan kasvun este.

Valmistuspaikalta tapahtuva ulosmyynti on luonteeltaan matkailuun, elämyksiin ja brändikokemukseen liittyvää myyntiä, eikä sitä tule rinnastaa laajamittaiseen vähittäiskauppaan.

Suomen viskintislaajat ry:n näkemyksen mukaan valmistuspaikalta myytyjen litrojen rajoittaminen ei vaikuta kansanterveyteen heikentävästi, eikä se horjuta Alkon vähittäismyyntimonopolin asemaa. Alkolla on lainsäädännön mukainen oikeus useisiin myyntipaikkoihin ilman myyntipaikkakohtaista vähittäismyyntiin määrärajoitusta. Lakiesityksen mukaan valmistajilla on mahdollisuus vain yhteen vähittäismyyntipaikkaan, mikä jättää Alkolle vahvan aseman myös jatkossa toimia kaikkialla Suomessa alkoholin vähittäismyyjänä.

Suomen Viskintislaajat ry haluaa myös kiinnittää huomion toimitusmyynti -oikeuden puuttumisesta esityksestä. Toimitusmyyntiin / nettimyyntiin puuttuminen asettaa tislaamot epätasa-arvoiseen asemaan muihin koti- ja ulkomaisiin toimijoihin nähden.

Lainsäädännön tulee tukea yritysten kasvua, ei estää sitä

Suomen viskintislaajat ry. korostaa, että lainsäädäntöä ei ole tarkoituksenmukaista rakentaa siten, että se on vanhentunut jo voimaan tullessaan. Lain tulee palvella alan toimijoita sekä nykyhetkessä että tulevaisuudessa. Mikäli Suomeen halutaan pitkällä aikavälillä kasvua, työpaikkoja ja matkailutuloja, tulee lainsäädännössä ymmärtää juomamatkailun globaali trendi ja sen jatkuva kasvu.

Kansainväliset esimerkit osoittavat selvästi, että juomamatkailu on merkittävä maaseudun kasvun, työpaikkojen ja matkailutulojen lähde. Skotlannin Islay, Irlannin whiskey-matkailu ja Yhdysvaltojen Kentuckyn Bourbon Trail perustuvat kaikki samaan periaatteeseen: sekä pienet että suuret, kansainvälisesti tunnetut valmistajat toimivat saman sääntelyn piirissä ja suoramyynni tisleamolta on olennainen osa matkailukokemusta. Tunnetut brändit toimivat vetureina, mutta hyödyt jakautuvat koko paikallistalouteen. Näiden esimerkkien valossa on selvää, ettei juomamatkailua rakenneta rajaamalla suurimmat ja tunnetuimmat toimijat lain ulkopuolelle, vaan luomalla ennakoitava ja tulevaisuuteen katsova sääntely. Suomella ei ole varaa säätää lakia, joka on jo voimaan tullessaan jäljessä kansainvälisestä kehityksestä ja joka tietoisesti kaventaa omaa matkailu- ja vientipotentiaaliaan.

Suomen Viskintislaajat ry katsoo, että alkoholilainsäädäntöä tulee kehittää pitkäjänteisesti, ennakoitavasti ja elinkeinotoiminnan todellisuus huomioiden. Kotimaiset viskitislaamot ovat investoineet merkittävästi tuotantoon, laatuun ja kansainväliseen kasvuun, ja lainsäädännön tulisi tukea tätä kehitystä – ei rajoittaa sitä keinotekoisilla tuotantomäärärajoituksilla.

Yhdistys esittää, että lakiesitystä jatkovalmistelussa muutetaan ensisijaisesti siten, että:

- Vähittäismyyntioikeus koskee kaikkia kotimaisia valmistajia vuosittaisesta tuotantomäärästä riippumatta
- Valmistuspaikalta tapahtuvaan vähittäismyyntiin ei aseteta määrärajoituksia
- Toimitusmyynti on sallittava vähittäismyyntiluvan haltijoille kaikkien lupaa koskevien juomien osalta

Toissijaisesti esitystä tulee muuttaa näin:

- Vähittäismyyntioikeus koskee valmistajia, joiden vuosituotanto ei ylitä 500 000 litraa alkoholijuomia puhtaaksi alkoholiksi muutettuna
- valmistuspaikalta tapahtuvan vähittäismyyntin määrällinen enimmäisraja tulee olla vähintään 50 000 litraa kalenterivuodessa puhtaaksi alkoholiksi muutettuna.

Lakitekstin sisältö ensisijaisen vaihtoehdon mukaan:

17 §

Alkoholijuomien vähittäismyyntilupa ja sen myöntämisen edellytykset

Käymisteitse valmistetun enintään 8,0 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän ja muulla

tavoin valmistetun enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän alkoholijuoman vähittäismyyntilupa koskee vähittäismyyntiä yhden vähittäismyyntipaikan sisätiloissa, ja se myönnetään:

4) alkoholijuomien valmistuspaikan yhteyteen tai välittömään läheisyyteen valmistusluvan haltijalle.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu valmistusluvan haltija saa lisäksi myydä kyseisessä valmistuspaikassa valmistamiaan alkoholijuomia. Edellytyksenä on, että tyypillinen osa tuotannosta tapahtuu valmistuspaikassa. Tyypillisenä osana tuotantoa ei pidetä alkoholijuomien sekoittamista, laimentamista, suodattamista tai muuta vastaavaa yksinkertaisempaa käsittelyä. Alkoholijuomien valmistaja saa harjoittaa käymisteitse valmistettujen enemmän kuin 8,0 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien ja muulla tavoin valmistettujen enemmän kuin 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien vähittäismyyntiä vain yhdessä muista alkoholijuomien valmistuspaikoista fyysisesti erillään sijaitsevassa valmistuspaikassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että hakija on laatinut 56 §:ssä tarkoitetun omavalvontasuunnitelman.

Sillä, jolla on tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 17 §:n 2 momentin mukainen tila-viinin ja käsityöläisluen vähittäismyyntilupa, on tämän lain tultua voimaan 17 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu vähittäismyyntilupa.

Suomen Viskintislaajat ry on mielellään käytettävissä jatkovalmistelussa asiantuntijana.

Suomen Viskintislaajat ry:n puolesta

Anssi Pyysing, Hallituksen puheenjohtaja

Pyysing Anssi
Suomen Viskintislaajat ry